

Planctonic AS
Bynesveien 48
7018 TRONDHEIM

Saksbehandler, innvalgstelefon
Iver Øfsti Tanem, +47 73 19 92 21

Dispensasjon fra forskrift for Tauterryggen marine verneområde til etablering av dyrkingsanlegg for rur - Planktonic AS

Viser til søknad om dispensasjon fra forskrift for Tauterryggen marine verneområde til etablering av dyrkingsanlegg for rur på lokaliteten Karihove, datert 23.12.2019.

Bakgrunn

For å produsere levedyktig og sunn yngel av marin fisk, er det viktig med god vekst de første ukene etter at plommesekken er brukt opp hos fiskelarvene. I denne fasen er dyreplankton viktige fôrorganismer i havet, og i intensivt oppdrett er dette forsøkt erstattet med bruk av rotatorier og *Artemia*. Rotatorier er et hjuldyr som anrikes med bl.a. alger før de tilsettes vannet når plommesekken hos larvene er brukt opp. Hos torsk skjer dette ca. 5 dager etter klekking. Ca. 20-22 dager etter klekking tilsettes nauplier (et larvestadium som forekommer hos mange krepsdyr) av slekten *Artemia*, som er en saltsjøkreps. disse er på forhånd anrikt med de næringsstoffene og fettsyrene man mener marin fiskeyngel trenger. Startfôring av marine fiskelarver er imidlertid en flaskehals for oppdrettsindustrien, og kvalitet og næringsinnhold i startfôringsorganismer blir trukket fram som et problem.

Planktonic AS har utviklet et nytt startfôr til marin fiskeyngel i akvakultur. Fôret består av egg fra ulike arter rur, som blir klekket og frosset inn etter en bestemt protokoll som sikrer at dyrene ikke dør. Rureggene/naupliene kan deretter lagres på termosert sammen med flytende nitrogen som holder temperaturen på produktet på -196 °C. Oppdrettere av fiskeyngel kan så tine produktet ved behov. Etter tining blir runaupliene levende og gjenopptar sin normale svømmeaktivitet.

De fleste marine fiskearter er avhengige av å spise levende fôrorganismer i larvefasen for å kunne vokse og utvikle seg normalt. Sannsynligvis er bevegelse en trigger for at larvene skal begynne å spise. Produktet representerer et kortreist fôralternativ til marin yngelproduksjon og skal kunne føre til bedre vekst, høyere overlevelse og en generelt sunnere og sterkere fisk enn ved bruk av tradisjonelt levendefôr.

For å få tak i råstoff til å produsere dette produktet, trenger Planktonic AS lokaliteter for å dyrke rur i akvakultur. Dette er bakgrunnen for at de nå har søkt om konsesjon for å dyrke rur i området

mellom Tautra og fastlandet i Frosta kommune. I og med at området ligger innenfor Tauterryggen marine verneområde må de ha en dispensasjon fra verneforskriften av Fylkesmannen i Trøndelag.

Planktonic AS har listet følgende grunner til at de ønsker å søke i nettopp dette området:

1. Nærhet til fabrikk som ligger i Trondheim gjør at råstoffet kan transporteres raskt inn til produksjonen. Dette er viktig både i forhold til kvaliteten på sluttproduktet og kostnadene knyttet til inntransport.
2. Området er det eneste ledige arealet hvor det er åpnet for akvakultur i arealplanene til kommunene rundt fjorden.
3. Trondheimsfjorden har vist seg å være svært godt egnet for dyrking av rur rent biologisk. Det vil si at det er gode påslag av rur og ruren vokser godt. Dette er dokumentert gjennom flere tester samt undersøkelser av ulike menneskeskapte installasjoner som allerede er satt ut i fjorden (som kaier ol).
4. Området rundt Tautra har en stor bestand ærfugl. Dette er svært positivt for produksjon av rur, da ærfuglene effektivt spiser opp blåskjellene som ofte vokser utenpå ruren på dyrkingsmediene. Blåskjell vil hemme veksten på ruren og kan i verste fall ta livet av den. Ærfuglen spiser ikke rur.
5. Trondheimsfjorden er svært åpen og utsatt for bølger. Det er få steder i fjorden hvor topografien gjør at akvakulturproduksjon kan legges i le for været bak øyer og i smale fjordarmer. Området Planktonic ønsker å etablere dyrkingsanlegget i, er et av få slike områder hvor anlegget vil bli skjermet for bølger.

Vedtak

Planktonic AS gis med dette dispensasjon fra verneforskriften for Tauterryggen marine verneområde, til dyrking av rur på lokaliteten Karihove. Lokaliteten er i kommuneplanens arealdel for Frosta kommune avsatt til akvakulturformål. Vedtaket gis med følgende vilkår;

- Det skal dokumenteres (film el. foto) at det ikke er koraller på stedet, verken ved strekkavlastinger, ankerfester/fortøyning eller under selve anlegget. Fylkesmannen skal ha denne dokumentasjonen når punktene for fortøyning er bestemt og før forankring legges ut.
- Det skal ikke på noe tidspunkt tilføres ikkestedegne arter, næringsstoffer eller medikamenter til lokaliteten.
- All transport til og fra anlegget skal skje i god avstand fra grensene til Tautra naturreservat. Transport til- og fra vest må ledes vest for Kviningsgrunnen (UTM 32 7051721 N, 578502 E) og nord for Klosterflua (UTM 32 7052293 N, 580636 E), for å redusere forstyrrelsene for fugl.
- Operatør skal ha rutiner for å unngå forurensning og forsøpling fra anlegg- og båter til fjorden.
- Det skal gjennomføres en ROS-analyse og på bakgrunn av den lage en handlingsplan ved uhell og ulykke.
- Om tiltaket ikke utføres i tråd med tillatelsen, kan denne dras inn.

Vi minner om at hvis akutt forurensning oppstår, skal dette meldes så raskt som mulig til 110-sentralen (brannvesenet).

Hjemmel

Dispensasjonen gis med hjemmel i forskrift om vern av Tauterryggen marine verneområde, Frosta og Leksvik kommuner, Nord-Trøndelag, § 5pkt. 2.

Vi minner om at dette er en dispensasjon fra verneforskriften, og at tiltaket også må ha tillatelser etter annet lovverk.

Begrunnelse

Tauterryggen er en israndavsetning/morene som danner en terskel mellom to bassenger i det midterste fjordavsnittet av Trondheimsfjorden. Her er rike korallforekomster og det grunneste kjente rev (39 m) av øyekorall (*Lophelia pertusa*) ligger på Selligrunnen, som er en del av Tauterryggen. Bunnforholdene danner et mangfold av habitater med et rikt dyreliv. Det er et mangfold av arter assosiert med disse habitatene. Her finnes bl.a. sjøtre (*Paragorgia arborea*), medusahode (*Gorgonocephalus caputmedusae*), kjempefilskjell (*Acesta excavata*), svamper (*Porifera*), nesledyr (*Cnidaria*), m.m. Den røde formen av *Lophelia* finnes også representert.

Av fiskearter forekommer lusuer (*Sebastes viviparus*), sypike (*Trisopterus luscus*), sei (*Pollachius virens*) og lyr (*Pollachius pollachius*) vanlig ved revet. Undersøkelser viser at det er korallforekomster også utenfor selve ryggen.

Østre del av området omfatter deler av strømsystemet i Tautrasvaet med tilhørende bunndyrfauna. Korallrev er kategorisert som sårbar (VU) i Norsk for naturtyper 2011 (Artsdatabanken). Moreneryggen er kategorisert under naturtypen israndavsetninger i Naturbase, og er verdsatt som viktig.

I vår uttalelse i høringen til verneplan for de marine verneområdene Framvaren, Tauterryggen, og Saltstraumen, støttet Fylkesmannen den foreslåtte bestemmelsen i forslaget til forskriftens § 3, om at etablering av akvakulturanlegg ikke skulle være tillatt. Begrunnelsen var at dette særdeles grunne korallrevet er sårbart og både kan ta skade ved bunnfesting av anlegg og være utsatt for nedslamming ved oppdrettsvirksomhet. Korallrevet er et unikt og verdifullt økosystem som gir gode oppvekstvilkår for blant annet villfisk.

I kongelig resolusjon om verneplan for de marine verneområdene Framvaren, Tauterryggen, og Saltstraumen datert 21.06.2013, står det i kapittel 3.2 om Verneforskrifter at

Vedrørende eventuell havbruksvirksomhet viser Miljøverndepartementet til at alle tiltak og aktivitet i marine verneområdene må vurderes i forhold til verneformålet og hvordan ulik aktivitet vil kunne påvirke verneverdiene. Forvaltningsmyndigheten vil derfor kunne gi tillatelse til havbruksvirksomhet dersom det ikke er i strid med verneformålet og som kan skade eller ødelegge verneverdiene. Departementet anbefaler derfor at det skal kunne søkes om tillatelse til havbruksvirksomhet innenfor verneområdene dersom det er fastlagt arealer til dette i kommuneplanene, jf. verneforskriftene § 5.

I kapittel 6.2 *Generelt om restriksjoner* i Kongelig resolusjon, viser Miljøverndepartementet til at forskriftene legger til grunn at det ikke legges restriksjoner på aktivitet og tiltak som ikke er i strid med formålet med vernet. Når det skal vurderes hvorvidt aktivitet eller tiltak kan skade eller forringe verneverdiene, må naturmiljøet som helhet vurderes. Dette fordi tiltak som ikke direkte berører verneverdiene, kan skade verneverdien indirekte og dermed være i strid med verneformålet. For eksempel kan det settes begrensninger på oppdrettsvirksomhet i vannsøylen hvis forurensning kan påvirke verneverdier på sjøbunnen. Restriksjonene vil da omfatte både sjøbunnen, vannsøylen og overflaten, mens verneverdiene er knyttet til sjøbunnen.

Naturmangfoldloven

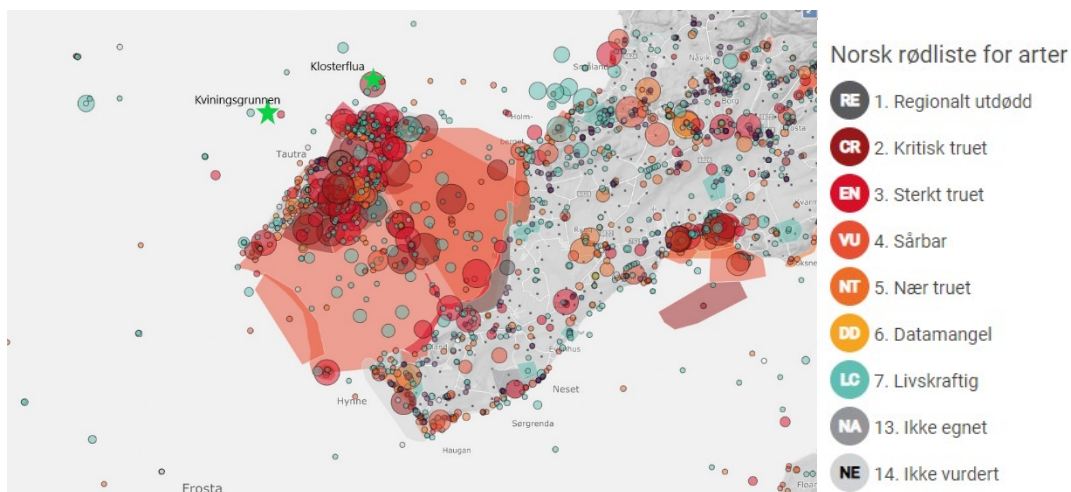
Jf. naturmangfoldloven § 7, skal prinsippene i §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

§ 8.(kunnskapsgrunnlaget)

I september 2019 gjennomførte Aquakompetanse AS akkrediterte B-undersøkelser på 11 stasjoner ved Karihovve etter Norsk Standard NS 9410:2016. Sedimentet i området består hovedsakelig av leire, silt og skjellsand. Det ble funnet dyreliv i alle prøvene, bestående av pigghuder, krepsdyr, skjell, børstemark og andre dyr. Hva som inngikk i gruppen «andre dyr» var ikke spesifisert, men i mail fra Aqua Kompetanse AS datert 19.2.2020, ble det spesifisert at denne gruppen inneholdt pølseormer, anemoner, sjøpung og snegler og at det ikke ble funnet steinkoraller i området. Elektrokjemiske målinger viste god tilstand i sedimentet i området. Aqua Kompetanse AS vurderte i sin rapport at dyrking av fjærerur, vil ha en lav påvirkningsgrad på det marine miljøet i dette området da driften baserer seg på naturlig påslag og er uten føring.

Områdene rundt Tautra er spesielt viktig for fugl i vinterhalvåret fram til mars – april. Dette gjør at det må tas spesielle hensyn i perioden der rur høstes fra anlegget. Sjøtransport mellom anlegget og Trondheim må derfor kanaliseres med god avstand utenfor Tautra.

Figur 1 viser registreringer av arter og deres status i norsk rødliste for arter. Størrelsen på sirklene i kartet symboliserer antall observasjoner i punktet. Som kartet viser er Tautra et svært viktig område for fugl. Transport til- og fra vest må ledes nord for Klosterflua og vest for Kvingingsgrunnen for å redusere forstyrrelsene for fugl. Punktene er omtrentlig plassert og markert med grønne stjerner i figuren.

§ 9.(føre-var-prinsippet)

Vi vurderer sannsynligheten for at det skal finnes koraller i området der anlegget er tenkt plassert som relativt liten, men det kan ikke utelukkes. En MOM B undersøkelse vurderes ikke som tilstrekkelig for å bekrefte dette og bunnen må dermed dokumenteres med video/foto før anlegget legges ut. Dokumentasjonen skal sendes til Fylkesmannen.

På grunn av at høsting av anlegget og sjøtransport mellom anlegget og Trondheim sammenfaller med den mest sårbare tiden for fugl, må transporten ledes nord for Klosterflua (UTM 32 7052293 N, 580636 E) og vest for Kvingingsgrunnen (UTM 32 7051721 N, 578502 E) for å redusere forstyrrelsene for fugl. Punktene er omtrentlig plassert og markert med grønne stjerner i figur 1.

§ 10.(økosystemtilnærming og samlet belastning)

Fylkesmannen vurderer at bidraget til samlet belastning i hovedsak vil komme i form av de fysiske inngrepene som kommer med strekkavlastninger og forankring i bunn. Det er ved MOM-B undersøkelser ikke registrert forekomst av koraller i området. Det skal ikke tilføres biota, fôr eller medikamenter til anlegget, men driften baserer seg på naturlig påslag på et dyrkingsmedium.

Fylkesmannen vurderer at tiltaket ikke vil føre til fare for forringelse av kjente koraller i verneområdet, verken direkte gjennom fysiske inngrep, eller indirekte gjennom f.eks. nedslamming. Om det finnes koraller i tiltaksområdet, kan disse bli negativt påvirket av nedfall fra anlegget i form av f.eks. blåskjell. Havbunnen må derfor visuelt kontrolleres i forhold til koraller før oppstart.

Det vil alltid være en viss fare for ulykker eller uhell som følge av operasjoner til sjøs. Beliggenheten i Tauterryggen verneområde og umiddelbar nærhet til Svaet dyrefredningsområde og Tautra naturreservat øker aktsomhetsplikten, og Planktonic AS må gjennomføre en ROS-analyse og lage en handlingsplan for slike hendelser.

§ 11.(kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver)

Tiltakshaveren skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter.

§ 12.(miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder)

For å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater. Utbygger vil ikke få tillatelse til å gjøre tiltak mot arter som for dem kan betegnes som skadedyr (eks tanglopper) og de kan heller ikke forvente å få fellingstillatelse på høyerestående arter som eventuelt måtte gjøre skade på produksjon eller anlegg.

Vannforskriften

Anlegget er planlagt plassert i vannforekomsten 0320041200-10-C Trondheimsfjorden – Levanger. Denne vannforekomsten er i dag vurdert til å ha god økologisk tilstand, men høy presisjon på vurderingene. Miljømålet for denne forekomsten er nådd og i forhold til vannforskriften kan dermed nye tiltak gjennomføres, så lenge disse ikke fører til en reduksjon av tilstanden. Ut fra opplysningene vi har fått om prosessen rundt dyrking av rur, vurderer vi at dette ikke vil føre til redusert tilstandsklasse for vannforekomsten og at tiltaket dermed er innenfor kravene i forskriften.

Klage

Avgjørelsen kan påklages (jf. forvaltningslovens §§ 28, 29) innen tre uker etter at brevet er mottatt. En eventuell klage bør begrunnes og sendes til Fylkesmannen. Klageinstans er Miljødirektoratet.

Med hilsen

Anne Sundet Tangen (e.f.)
seksjonsleder
Klima- og miljøavdelingen

Iver Øfsti Tanem
seniorrådgiver
Klima- og miljøavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Frosta kommune Fånesvegen 1 7633 FROSTA